

Ἡ καθαρότης τῆς Ὁρθοδοξίας

Του Ἁγίου Φωτίου του Μέγα

29. Αὐτὴ εἶναι ἡ καθαρὴ καὶ γνήσια ὁμολογία τῆς πίστεως ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν· αὐτὴ εἶναι ἡ θεόσοφῃ μυσταγωγία τῆς ἄχραντης καὶ ἀληθινῆς θρησκείας μας καὶ τῶν σεπτῶν μυστηρίων της· ἔχοντας φρόνημα, πίστι καὶ διαγωγή σύμφωνα μὲ αὐτὴν τὴν ὁμολογία ἕως τὴν δύσι τοῦ βίου, βαδίζομε γρήγορα πρὸς τὴν ἀνατολὴ τοῦ νοητοῦ ἡλίου, γιὰ ν' ἀπολαύσωμε δυνατώτερα καὶ τελειότερα τὴν ἀπὸ ἐκεῖ ἐρχόμενη ἀνέσπερη αὐγὴ καὶ λαμπρότητα. Αὐτὴν ταιριάζει ν' ἀποδέχεται καὶ νὰ τιμᾷ καὶ ἡ θεοφρούρητη σύνεσις σας, ποὺ ἤδη ἀτενίζει πρὸς τὴν ἰδική μας θρησκευτικὴ κληρονομιά, μὲ εὐλικρινῆ διάθεσι, εὐθύτητα γνώσεως καὶ ἀδίστακτῃ πίστι, καὶ νὰ μὴ ἀποκλίνῃ ἀπ' αὐτὴν οὔτε στὸ ἐλάχιστο οὔτε πρὸς τὰ δεξιὰ οὔτε πρὸς τ' ἀριστερά· διότι τοῦτο εἶναι τῶν ἀποστόλων τὸ

κήρυγμα, τοῦτο εἶναι τὸ δίδαγμα τῶν πατέρων, τοῦτο εἶναι τὸ φρόνημα, τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων.

Γι' αὐτὸ ὄχι μόνο ἐσὺ ὁ ἴδιος πρέπει νὰ φρονῆς καὶ νὰ πιστεύης κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο, ἀλλὰ νὰ καθοδηγῆς στὸ ἴδιο φρόνημα τῆς ἀληθείας καὶ τοὺς ὑπηκόους σου καὶ νὰ τοὺς καταρτίζης στὴν ἴδια πίστι, καὶ τίποτε ἄλλο νὰ μὴ θεωρῆς πολυτιμότερο ἀπὸ τέτοια σπουδὴ καὶ ἐπιμέλεια. Διότι τοῦ ἀληθινοῦ ἄρχοντος καθῆκον εἶναι νὰ μὴ φροντίζῃ μόνο γιὰ τὴ δική του σωτηρία, ἀλλὰ ν' ἀξιῶνῃ παρόμοιας προνοίας καὶ τὸν λαὸ πού τοῦ ἔχει ἀνατεθῆ, νὰ τὸν χειραγωγῇ καὶ νὰ τὸν προσκαλῇ στὴν ἴδια τελειότητα τῆς θεογνωσίας.

Μὴ λοιπὸν κάμῃς νὰ διαψευσθοῦν οἱ ἐλπίδες μας, τὶς ὁποῖες ἐπέτρεψε νὰ σχηματίσωμε ἢ πρὸς τὰ καλὰ ροπή καὶ προσοχή σου, μήτε νὰ καταστήσης ματαίους τοὺς κόπους καὶ ἀγῶνες, πού μὲ χαρὰ ἀναλάβαμε χάριν τῆς σωτηρίας σας, μήτε νὰ δεχθῆς ὅτι ἄρχισες μὲν μὲ προθυμία νὰ δέχεσαι τοῦ θείου κηρύγματος τοὺς λόγους, μετέβαλες δὲ τὴν προθυμία σὲ ραθυμία· ἀλλὰ διατῆρει ἀνεξάλειπτη τὴν χαρὰ κι εὐφροσύνη μου γιὰ σένα, παρέχοντας ὅμοιο μὲ τὴν ἀρχὴ τὸ τέλος, σύμφωνα τὸν βίον μὲ τὴν πίστι, καὶ τὴν ἐξουσία σου νὰ φαίνεται καὶ νὰ ὀνομάζεται κοινὸ ἀγαθὸ τοῦ γένους καὶ τῆς πατρίδος.

30. Ἀλλὰ τώρα πρόσεξε, σὲ παρακαλῶ, φιλόχριστε καὶ πνευματικὲ υἱέ μας, καὶ ὅ,τι ἄλλο ἔνδοξο καὶ καλὸ καὶ ἄξιο στοργῆς ὄνομα ὑπάρχει γιὰ σένα· πρόσεξε, πόσες ἐπιθέσεις ὠργάνωσε ὁ Πονηρὸς ἐναντίον τῆς εὐσεβοῦς καὶ μόνῃς ἀληθινῆς θρησκείας τῶν Χριστιανῶν, ἐπινοώντας διάφορες αἱρέσεις καὶ στάσεις, μάχες καὶ πολέμους. Πρόσεξε ἐπίσης καὶ τοῦτο, πῶς αὐτὴ τις ἀντέκρουσε ὅλες καὶ ἔστησε λαμπρὰ τρόπαια ἐναντίον ὅλων τῶν ἀντιπάλων.

Καὶ μὴ ἀπορήσης, καθὼς θ' ἀναλογίζεσαι τὶς ἐναντίον τῆς ἐπινοήσεις καὶ ἐπιβουλές. Διότι, πρῶτα, δὲν θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ τόσο περίοπτη καὶ δυνατὴ καὶ ἐπίσημη διὰ τῆς νίκης, ἂν δὲν συγκρούταν μαζί τῆς κανένας ἐχθρός· κί ἔπειτα εἶναι εὐκόλο νὰ ἀντιληφθοῦμε κί ἐκεῖνο, ὅτι ὅπου ὁ Πονηρός πολεμεῖται σφοδρότερα, ἐκεῖ στέλλει κί αὐτός μεθοδικώτερα τὰ βέλη τῆς κακίας του καὶ στήνει τὰ πολεμικὰ μηχανήματά του.

Πράγματι στὰ ἄλλα γένη, ἐπειδὴ δὲν ὑφίσταται ἐναντίον του κανένας δυνατός πόλεμος, γί' αὐτὸ δὲν ἐξοπλίζεται οὔτε αὐτός ἐναντίον ἐκείνων στὸ Χριστῶνυμο ὅμως λαὸ τοῦ Θεοῦ, τὸ ἅγιο ἔθνος, τὸ βασίλειο ἱεράτευμα, ἐπειδὴ ξεσηκώνονται ἀνδρείως καθημερινὰ δυναμωμένοι μετὴν πίστι κατὰ τῶν πονηρῶν πράξεων καὶ μηχανευμάτων του, γί' αὐτὸ κί ἐκεῖνος καταφέρει μὲ μύριες ἐπιβουλές καὶ μὲ ὅλες τὶς μεθόδους νὰ ὑποτάξῃ μερικὸς ἀπ' αὐτούς καὶ ἀγωνίζεται νὰ θλίψῃ τὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἂν καὶ οἱ ἀγῶνες καὶ τὰ πονηρεύματά του καταλήγουν σὲ καταισχύνῃ.

31. Ἄλλωστε τὰ ἄλλα ἔθνη ἔχουν ἀδιάκριτα καὶ συγκεχυμένα τὰ δογματικὰ φρονήματα, δὲν ἔχουν τίποτε καθαρὸ καὶ δοκιμασμένο σὲ ἀκρίβεια· γί' αὐτὸ δὲν φαίνεται σ' ἐκεῖνα οὔτε ἡ ὀρθοδοξία οὔτε ἡ διαστροφή. Στὴν καθαρώτατη ὅμως καὶ ἀγιώτατη πίστι τῶν Χριστιανῶν ποὺ ἔχει μεγάλη ἀκρίβεια, λόγω τῆς εἰλικρίνειας καὶ τῆς εὐθύτητος, τῆς ἐξάρσεως καὶ τῆς ἀκεραιότητος, ὅταν ἐπιχειρήσῃ κανεὶς νὰ εἰσφέρει καὶ μικρὸ δεῖγμα διαστροφῆς ἢ καινοτομίας, ἀμέσως καταφαίνεται καὶ διακρίνεται ἡ διαστροφή καὶ νοθεΐα μετὴν παράθεσι τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, καὶ ἡ εὐγένεια τῶν εὐσεβῶν δογμάτων δὲν ἀνέχεται καθόλου οὔτε γιὰ λίγο τὸ νόθο γέννημα, οὔτε κάτω ἀπὸ τὴν ἴδια ὀνομασία μάλιστα.

Πράγματι, ὅπως στήν περίπτωσι τῶν διακρινομένων γιά τήν ὠμορφιά τους σωμάτων καί μία μικρή κηλίδα πού θά σχηματισθῆ διακρίνεται καί παρατηρεῖται γρήγορα κατόπιν τῆς συγκρίσεως μέ τήν ἄλλη ὠμορφιά τοῦ σώματος, ἐνῶ στήν περίπτωσι τῶν ἀσχημοπροσώπων ἀνθρώπων δέν μποροῦν νά διακριθοῦν εὐκόλα τὰ ἐπισυναπτόμενα σημεῖα τῆς ἀσχημοσύνης (διότι κρύβονται στὰ συγγενῆ καί ὅμοια στοιχεῖα τῆς ἀμορφίας), ἔτσι καί στήν περίπτωσι τῆς πραγματικά ὠραιότητας καί ὑπέρολαμπρης θρησκείας καί πίστεως τῶν Χριστιανῶν, ἀκόμα καί τὸ μικρότερο στοιχεῖο τῆς ἄν ἐκτρέψῃ κανεῖς, προκαλεῖ μεγάλη ἀσχημοσύνη κί αὐτὸ δέχεται ἀμέσως τὸν ἔλεγχο· τὰ ἄλλα δὲ δόγματα τῶν ἐθνῶν, ἐπειδὴ εἶναι γεμάτα ἀκοσμία καί ἀσχήμια, δέν ἐπιτρέπουν στοὺς ὀπαδοὺς των νά λάβουν καμμιά συναίσθησι τῆς πρόσθετης ἀσχημοσύνης.

32. Ὅχι δὲ σ' αὐτὰ μόνο, ἀλλὰ καί στήν περίπτωσι ὅλων τῶν ἄλλων τεχνῶν καί ἐπιστημῶν εἶναι δυνατὸ νά παρατηρήσωμε τὸ ἴδιο. Στὶς ἀκριβέστατες, εὐκόλα γίνεται φανερὸ καί τὸ μικρότερο ψεγάδι· στὶς προστυχότερες ὅμως, πολλὰ παραβλέπονται καί δέν θεωροῦνται κἄν ἐλάττωμα. Κί ἂν θέλῃς, στοὺς ἄρχοντες καί γενικὰ τοὺς εὐρισκομένους σὲ κάποια ἐξουσία, καί μάλιστα σ' ἐκείνους πού ἀσκοῦν σὲ περισσότερους τὴν ἐξουσία τους, καί τὸ παραμικρότερο ἐλάττωμα ἐξογκώνεται, διαδίδεται παντοῦ καί γίνεται περιβόητο σὲ ὅλους· ἐνῶ στοὺς ἀρχομένους καί ταπεινότερους πολλὰ παρόμοια πταίσματα δέν γίνεται γνωστὸ οὔτε ὅτι ἐπράχθησαν, κρύβονται καί διαφεύγουν, ἀφοῦ σβήνονται ἀπὸ τὴν μικρότητα καί εὐτέλεια τοῦ ἀμαρτήσαντος.

33. Ὅσο λοιπὸν ἡ πίστις καί λατρεία τῶν Χριστιανῶν, κατὰ τὸ μέγεθος καί τὴ δύναμι, τὸ κάλλος καί τὴν ἀκρίβειά της, τὴν καθαρότητα καί κάθε ἄλλη τελειότητα εἶναι ὑψηλότερα ἀπὸ τὰ θρησκευόμενα τῶν ἐθνῶν, τόσο ἐρεθίζεται ὁ Πονηρὸς στὸν ἐναντίον της πόλεμο καί τόσο ἐπίσης καταφαίνονται ἀμέσως τὰ ἀμαρτήματα τῶν ἀφρόνων καί κακοβούλων

ἀνθρώπων καὶ οὔτε μποροῦν ν' ἀποκρυβοῦν ἔστω καὶ γιὰ λίγον καιρὸ οὔτε νὰ εὗρουν ὑπεκφυγή. Ἀλλ' ὅμως ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ, ὅπως εἶπαμε πρὸ ὀλίγου, καθιστᾷ σαθρὰ καὶ ἄπρακτα ὅλα τὰ μηχανήματα τοῦ Πονηροῦ, ἢ μᾶλλον τὰ ἐπαναφέρει ἐναντίον ἐκείνου ποὺ τὰ κατασκευάζει καὶ εὐκόλα καταρρίπτει τὴν βλασφημία καὶ καταισχύνει τὴν ἀναισχυντία τῶν αἵρεσιαρχῶν· διατηρεῖ ἀκαταμάχητη καὶ ἀήττητη τὴν δύναμί της καὶ στολίζεται διαπαντὸς με θριάμβους καλοὺς καὶ σωστικοὺς γιὰ τὸν κόσμον.

“Ἐπιστολὴ πρὸς Βούλγαρον Ἡγεμόνα”

Μετάφραση : Παν. Κ. Χρήστου.

Περιοδικό “Ἐποπτεία”, Φεβρουάριος 1992, Ἀθήνα

Πηγή: Ἱερά Μονὴ Ἀγίου Ἰωάννου Καρῆα

Επιμέλεια: π. Στέφανος Κωστόπουλος

(Καθηδρικός Ἱερός Ναός Ἀγίας Τριάδος Βύρωνος)